

בס"ד. שיחת ש"פ מקץ, שבת חנוכה, מבה"ח טבת, ה'תשכ"ד.
בלתי מוגה

כ"ק אדמו"ר שליט"א צוה לנגן הניגון "פרדה בשלום נפשי". ואח"כ
אמר:

א. ישנוי מאמר של אדמו"ר הזקן ד"ה ברוך שעשה נסים² —
מאמר ששייך לחנוכה, שהרי נוסח הברכה דהדלקת נר חנוכה הוא "ברוך
שעשה נסים".

מאמר זה אמר רבינו הזקן ביי"ט כסלו הראשון שלאחרי הגאולה
— בשנת תק"ס, שזהו הי"ט כסלו הראשון שבו אמר רבינו הזקן מאמר
חסידות,

— שהרי היציאה מן המאסר היתה ביי"ט כסלו תקנ"ט לאחרי
חצות היום, ואח"כ היו הבלבולים במשך ג' שעות (כידוע ומבואר
בהשיחות³), כך, שבי"ט כסלו זה לא הי' שייך שתהי' אמירת חסידות
בדיבור, וא"כ, המאמר חסידות הראשון שנאמר ביי"ט כסלו הוא ד"ה
ברוך שעשה נסים תק"ס —

והוא בהמשך למאמר ד"ה בכ"ה בכסלו שאמר בחנוכה תקנ"ט⁴.
ובזה מודגשת השייכות דיי"ט כסלו לחנוכה!

ויתירה מזה:

ידוע⁴ שבתחילת אמירת המאמר אמר רבינו הזקן בזה"ל: "ברוך
שעשה נסים לאבותינו — הבעש"ט ורבינו הרב המגיד, בימים ההם —
פורים וחנוכה, בזמן הזה — י"ט כסלו".

[ולהעיר:

בפירוש רבינו הזקן "לאבותינו — הבעש"ט ורבינו הרב המגיד",
י"ל בב' אופנים: (א) "לאבותינו" קאי רק על הבעש"ט והרב המגיד, (ב)
בפירוש "לאבותינו — הבעש"ט ורבינו הרב המגיד", נכלל גם הפירוש

(2) נדפס באוה"ת חנוכה (כרך ה) תקנ"ו,
ב ואילך.

(3) לקו"ד ח"א כט, א. לז, ב.

(4) שם כא, א.

(1) ראה גם שיחת ש"פ מקץ, זאת חנוכה
דאשתקד בתחלתה (תו"מ חל"ה ע' 330).

וש"נ.

הפשוט ד"לאבותינו", שקאי על כל אלו שהיו בדורות הקודמים, והיינו, שרבינו הזקן רק הוסיף ש"לאבותינו" קאי גם על הבעש"ט והרב המגיד. וממש"נ לאח"ז "בימים ההם בזמן הזה", מוכח כפירוש הב', כי: "בימים ההם בזמן הזה" (אפילו כפי שלומדים בפשטות) אינם ב' ענינים שונים, אלא ש"בזמן הזה" נכלל גם "בימים ההם". וכן הוא גם בענין "לאבותינו", שבפירוש "לאבותינו" — הבעש"ט ורבינו הרב המגיד נכלל גם הפירוש "לאבותינו" — שבדורות הקודמים.

ויש להוסיף, שכללות פירוש רבינו הזקן ש"לאבותינו" קאי על הבעש"ט והרב המגיד, מתאים עם הסיפור⁵ שרבינו הזקן הי' קורא להרב המגיד "אבא", ולבעש"ט "סבא", והרי המשמעות של "אבותינו" (לשון רבים) — עד כמה שתהי' בצמצום — היא לא פחות משתי דורות (אב וזקן). ועוד זאת: גם "זקן" נכלל ב"אבותינו", כפי שמצינו שכיבוד אבי אביו נכלל ב"כבד את אביך"⁶, ואפילו להדעה שכיבוד אבי אביו הוא מדרבנן, הרי זה נרמז ב"כבד את אביך"⁷.

ובהקדמה הנ"ל — בולטת עוד יותר השייכות דיי"ט כסלו לחנוכה.

ב. השייכות של חנוכה עם י"ט כסלו מובנת מהנס שאירע בחנוכה — נס פך השמן.

ובהקדמה — שכל הענינים שבגשמיות משתלשלים מענינים ברוחניות, ובפרטיות יותר — מענינים בתורה, כמאמר⁸ "אסתכל באורייתא וברא עלמא", היינו, שכל הענינים שבעולם ישנם תחילה בתורה, ואח"כ נמשכים גם בעולם.

וכן הוא בנוגע לנס חנוכה, ש"מצאו .. פך אחד של שמן .. ולא הי' בו אלא (או שלא הי' בו אפילו) להדליק יום אחד, נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים"¹⁰ — שנמשך מענינו כפי שהוא בתורה. והענין בזה:

מציאות השמן כפי שהוא בתורה — הרי זה רזין דאורייתא, ובפרטיות יותר — רזין דרזין¹¹.

(5) ראה סה"ש תרצ"ו ע' 78 ואילך. וש"נ.
 וראה גם תו"מ חכ"ה ע' 18. וש"נ.
 (6) יתרו כ, יב.
 (7) ראה אנציק' תלמודית (כרך כו) ע' 11 ראה אמ"ב שער הק"ש פנ"ד ואילך. ובכ"מ.
 (8) זח"ב קסא, ריש ע"ב.
 (9) ראה אנציק' תלמודית (כרך טז) ע' חנכה סוס"ב (ס"ע רמו). וש"נ.
 (10) שבת כא, ב.
 (11) ראה אמ"ב שער הק"ש פנ"ד ואילך. ובכ"מ.

ואע"פ שזוהי מציאות שמצד עצמה היא באופן של העלם (רזין דרוזין) — הרי זה האיר בכל העולם.

כלומר: האור שמהשמן שהי' במנורה, האיר לא רק במנורה עצמה, אלא גם בהיכל, וע"י "חלוני שקופים אטומים"¹² שהיו במקדש, האיר אור המנורה גם מחוץ למקדש, ולא רק בירושלים או בארץ ישראל בלבד, אלא גם בחוץ לארץ, כמארוז"ל¹³ "עדות היא לכל באי עולם (בכל מקום שהם, אפילו בחו"ל) שהשכינה שורה בישראל".

ויתירה מזה: לא זו בלבד שאור המנורה האיר לבנ"י שבכל העולם כולו, גם לבנ"י שבחו"ל, שנקראים "עובדי ע"ז בטרהה"¹⁴ (דאף שזהו "בטהרה", הרי זה ענין הפכי ובלתי-רצוי), אלא גם לאומות העולם — כמשמעות הלשון "לכל באי עולם" בניגוד ל"בישראל"¹⁵.

וכל זה — בנוגע לנרות המקדש בכלל, ובפרט בנוגע לנרות חנוכה, שענינם הוא להאיר "על פתח ביתו מבחוץ"¹⁰, וגם כאשר "טמאו כל השמנים שבהיכל"¹⁰, הנה פך השמן "שהי' מונח בחותמו של כהן גדול"¹⁰ האיר "לכל באי עולם".

ג. והנה, הענין שמתפשט ומאיר לכל באי עולם הוא — לא האש, אלא האור; האש — נשאר במנורה עצמה, ואינו מתפשט מחוץ למנורה, אפילו לא בהיכל; ורק האור של השמן הי' מתפשט ומאיר בכל מקום, כנ"ל.

והחילוק בין אש לאור הוא:

פעולת האש — היא בדרך מלחמה, שהרי האש מכלה את השמן ואת הפתילה שכלים באש, והיינו, שכללות ענין האש הוא ללחום עם היש לבטלו כו'. וכן מבואר בענין האש בעבודת האדם¹⁶ — שזהו בחי' נהורא תיכלא, כליון והעלאה מלמטה למעלה. ועל ענין זה לא שייך לומר שיאיר בחוץ, שהרי אדרבה — ענין האש הוא העלאה מלמטה למעלה.

ואילו ענין האור הוא — המשכה מלמעלה למטה, שנמשך ומאיר בכל עניני האדם, והיינו, לא בדרך מלחמה, אלא בדרך שלום, להאיר ולפעול הרחבה בכל עניני האדם, ולא רק בעניני הרוחניים, אלא גם

(15) ראה גם מכתב עש"ק ג' תמוז; י"ב-י"ג תמוז שנה זו (אג"ק חכ"ג ע' רכ; ע' רלב) בהערה ד"ה מכל. ועוד.

(16) ראה תו"א פרשתנו לג, סע"ב ואילך. מ, סע"ב ואילך. ובכ"מ.

(12) מלכיס"א ו, ד ובפרש"י. וראה מנחות פו, ב ובפרש"י.

(13) מנחות שם. וש"נ.

(14) ע"ז ח, סע"א. וש"נ. וראה תו"א

בראשית ב, ב. ובכ"מ.

בעניניו הגשמיים — שהרי גם הגשמיות של יהודי נוגעת לעבודת ה', וכמ"ש הרמב"ם¹⁷ ש"היות הגוף בריא ושלם מדרכי השם הוא, שהרי אי אפשר שיבין או ידע דבר מידיעת הבורא והוא חולה כו", וכידוע פתגם כ"ק אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע¹⁸ עד כמה יקר גופו של יהודי, שבשבילו שפכו ("צוליב אים האָט מען אויסגעגאַסן") ריבוי תומ"צ, ולכן, ענין האור דחנוכה מאיר ופועל הרחבה גם בענינים הגשמיים¹⁹, אלא, שהגשמיות היא כפי שנוגעת לרוחניות, ולא ענין הגשמיות מצד עצמו.

ועפ"ז יובן בנוגע להמובא בחסידות²⁰ החילוק בין חנוכה לפורים, שבפורים היתה הגזירה וההצלה של גופי בני", ואילו בחנוכה היתה הגזירה וההצלה בנוגע לנשמה — דלכאורה: הרי אמרו רז"ל²¹ "שהמחטיא לאדם קשה לו מן ההורגו", לפי שהחטא נוגע הן לנשמה והן לגוף, ונמצא, שגם בחנוכה שהגזירה וההצלה היו בנוגע לנשמה, ה' זה נוגע גם לגוף? — אך הענין הוא, שעניני הגוף שבחנוכה הם כפי ששייכים ונוגעים לתורה וכלולים ברוחניות.

ד. וענין הנ"ל שבחנוכה (שע"י פך השמן שחתום בחותמו של כה"ג מאירים בכל מקום, לכל באי עולם, ולא בדרך מלחמה, אלא בדרך שלום) — הוא גם ב"ט כסלו:

ענינו של י"ט כסלו הוא — "יפוצו מעינותיך חוצה" (כידוע שענין זה התחיל לאחר פטרוברג)²², ולא באופן של מלחמה, אלא באופן של שלום דוקא — שזהו הענין ד"פדה בשלום נפשי גוי' כי ברבים היו עמדיי"²³, וכמשנת²⁴ שלא זו בלבד שנצחו את המנגדים, אלא שהמנגדים עצמם נהפכו למסייעים כו'.

וזהו גם מה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר: בנוגע למאמר ד"ה ברוך שעשה נסים הנ"ל, שבעת אמירת המאמר ה' עם רב, קהל גדול הרבה יותר ממה שהי' ב"ט כסלו הראשון (בשנת תקנ"ט), כיון שרבים מאלה שהיו בתחילה מתנגדים נעשו במשך השנה לחסידים, וענין זה ה' שלא ע"י מלחמה,

— שהרי באותה שנה לא היו מלחמות כו', ואדרבה: מיד בבואו

17) הלי' דעות רפ"ד. 18) ראה תו"מ — רשימת היומן ס"ע 112 רנט. וש"נ. 19) חסר קצת (המור"ל). 20) תהלים נה, יט. 21) ראה סה"מ תש"ח ע' 118. וש"נ. 22) ספרי ופרש"י תצא כג, ט. 23) ראה סה"ש תורת שלום ס"ע 112 ואילך. 24) שיחת י"ט כסלו ס"ב (לעיל ע' 250).

מפטרבורג כתב רבינו הזקן האגה"ק ד"ה קטנתי²⁵, שבה מזהיר "לבלתי רום לבבם מאחיהם כו' ורוח נכאה כו'".

ומה שמסיים "וכולי האי ואולי כו'", הרי זה בגלל שעדיין נשאר "שיריים" ו"שיריים דשיריים" מהמנגדים. אבל בכללות נפעל אז הסדר שע"י הנהגת החסידים בנמיכות רוח כו', נעשה "כמים הפנים וגו'"²⁶, כי, "צדיקים דומים לבוראם"²⁷, וכשם ש"דיבורו של הקב"ה חשיב מעשה"²⁸, כן הוא גם אצל צדיקים, ובנדו"ד, שע"ז שרבינו הזקן כתב באגה"ק "יתן ה' בלב אחיהם כמים הפנים וגו'", נפעל כן בעולם — אלא בדרך של שלום, קירוב ואהבה כו'.

ואע"פ שהתנועה של אהבת ישראל התחילה מזמנו של הבעש"ט — הרי מצד הרדיפות של המתנגדים, היתה שיטה אצל כמה מתלמידי הבעש"ט וגם מתלמידי הרב המגיד, שצריכה להיות ההנהגה של היפך השלום; ואילו רבינו הזקן קבע את הסדר ד"פדה בשלום נפשי" — ש"פוצו מעינותיך חוצה", להאיר בכל מקום, גם בחוצה, ו"בשלום".

וזהו גם מה שסיפר כ"ק מו"ח אדמו"ר שבמאמר הנ"ל פירש רבינו הזקן ש"לאבותינו" היינו "הבעש"ט ורבינו הרב המגיד" — דלכאורה, הרי זה שייך רק לחוג מסויים שהם תלמידיהם? אך הענין הוא — כי, מצד הענין ד"פוצו מעינותיך חוצה", הרי כל ישראל בכלל זה. וכידוע מה שאמר רבינו הזקן²⁹, שבענין החסידות היתה כוונתו לא רק עבור חוג מסויים, אלא עבור כל בני".

ה. וזוהי השייכות של חנוכה עם י"ט כסלו:

ענינו של חנוכה הוא — "עדות היא לכל באי עולם", והיינו, לא סדר העבודה של "אש", שמכלה את היש, אלא להמשיך אור לכל באי עולם, שגם הם יבואו לראי' או לידיעה עכ"פ, כמבואר במק"א³⁰ על הפסוק³¹ "והוא עד או ראה או ידע", שיש ב' מדריגות בעדות: ראי' וידיעה, כך, שיש צורך להמשיך לכל באי עולם בחי' הידיעה עכ"פ — "עד" אותיות "דע".

(29) ראה סה"ש תרפ"ט ע' 72. תש"ב ע'

159. תש"ד ע' 93. ע' 163. אג"ק אדמו"ר

מוהרי"צ ח"ח ע' תרי. ח"י ע' דש. לקו"ש

ח"ט ע' 344. ועוד.

(30) ראה לקו"ת ואתחנן ד, סע"ד. ובכ"מ.

(31) ויקרא ה, א.

(25) תניא אגה"ק ס"ב.

(26) משלי כו, יט.

(27) רות רבה פ"ד, ג. וראה ב"ר פס"ז, ח.

במדב"ר פ"י, ה. אסת"ר פ"ו, ב.

(28) ראה שבת קיט, ריש ע"ב. ב"ר פ"ג,

ב. פמ"ד, כב.

וזהו גם ענינו של י"ט כסלו — "יפוצו מעינותיך חוצה", שגם ב"חוצה" (כפי שנשאר במציאותו, ולא כפי שנכלה באש) יומשכו המעיינות, וכפי שכותב רבינו הזקן בנוגע ל"ט כסלו³²: "הפלה ה' והגדיל לעשות בארץ" (וחוזר וכופל זאת ג"פ³³), והיינו, לא מבחוץ ל"ארץ", אלא "בארץ" דוקא, "הפלה ה' והגדיל לעשות".

ובאופן כזה יהי גם הגילוי דלעתיד לבוא — כמ"ש³⁴ "ועמדו זרים וגו'", היינו, שלא תתבטל מציאותם של אומות העולם, אלא גם אז יהיו "זרים", ואף ש"את רוח הטומאה אעביר מן הארץ"³⁵, מ"מ, יקראו "זרים", ואעפ"כ, הנה לא זו בלבד שלא ינגדו, אלא אדרבה — "אהפוך אל עמים גו' לעבדו שכם אחד"³⁶.

* * *

ו. הביאור בנוסח "הנרות הללו כו'", שהתשועות הנסים והנפלאות היו "על ידי³⁷ כהניך הקדושים" (דלכאורה: למאי נפק"מ³⁸), שבזה מתורץ

לומר שרק הכהנים יהיו חייבים בזה, ולא לויים וישראלים, וא"כ, מה מקום להדיגיש ש"הנרות הללו (ש)אנו (כל בני, גם ישראלים, וגם נשים, ואפילו עבדים (כדלקמן ס"י)) מדליקין על התשועות כו'.. על ידי כהניך הקדושים"!!

ולהעיר: ע"פ נגלה, יש לתרץ, ש"חותמו של כה"ג" הי' רק סימן המברר שפך השמן טהור, אבל לא שהטהרה נפעלה ע"י הכה"ג, ובמילא, אין זה ענין ששייך לכהנים דוקא; אבל ע"פ חסידות — הרי האפשרות שיהי' פך שמן טהור, למרות ש"טמאו כל השמנים שבהיכל", היא, בגלל "שהי' מונח בחותמו של כה"ג", ולכן לא נגעה בו טומאת היוונים, ונמצא, ש"חותמו של כה"ג" פעל את ענין הטהרה, וא"כ, הרי זה שייך לכהנים דוקא, שענינם הו"ע הטהרה, שצריכים להזהר מטומאת מת כו', לפי שענינם הו"ע החכמה, עלי' נאמר (קהלת ז, יב) "החכמה תחיי", וכתוב (איוב ד, כא) "ימותו ולא בחכמה", ולכן הנצחון על היוונים — שלחמו נגד חכמה דקדושה (טמאו כל השמנים", ששמן הוא בחי' החכמה) — הי' ע"י הכהנים דוקא, חכמה דקדושה.

(32) אג"ק שלו ח"א ס"ע צו. וש"נ.
(33) ראה לקו"ש חט"ו ע' 285 הערה 39.
(34) ישע' סא, ה.
(35) זכרי' יג, ב.
(36) צפני' ג, ט. וראה רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

(37) ולא כמו בנוסח "ועל הנסים", שאומרים רק "בימי מתתיהו בן יוחנן כהן גדול חשמונאי ובניו" (כמו בפורים: "בימי מרדכי ואסתר"), ולא שהנס נעשה על ידם.
(38) ואדרבה: ההדגשה* שהנסים כו' (כולל נס פך השמן) נעשו "ע"י כהניך הקדושים" (ש"מצאו פך אחד של שמן שהי' מונח בחותמו של כהן גדול") נותנת מקום

(* אבל לולי הדגשה זו, אין מקום לשאלה מדוע חייבים גם ישראלים בהדלקת נר חנוכה, לזכר נס שהי' במנורת המקדש — כי, הדלקה כשרה בזה, ומכ"ש הכנת השמן שיכולה להיות ע"י כל אחד מישראל, ולכן, כל אלו ששייכים להכנת השמן ולהדלקת המנורה, יש להם שייכות לנס ש"מצאו פך אחד של שמן.. נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים".

ההיתר³⁹ על מסירת נפשם, למרות שיש מקום לומר שע"פ דין הי' להם לעבור ולא ליהרג*, דכיון שהיו "כהניך הקדושים", הי' דינם כ"אדם גדול וחסיד ירא שמים" ש"רשאי לקדש את השם ולמסור עצמו אפילו על מצוה קלה"⁴⁰, ולכן נעשו על ידם תשועות נסים ונפלאות — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חל"ה ע' 173 ואילך.

ז. וענין זה שייך גם בעבודת כל אחד מישראל.

ובהקדמה — שכל עניני התורה הם בדרך כלל ובדרך פרטי⁴¹, ואין הכוונה שהכלל והפרט הם שני ענינים נפרדים, אלא בכל ענין ישנו כפי שהוא בבחי' כלל וכפי שהוא בבחי' פרט.

ולדוגמא: בענין המצוות — שבכל מצוה יש שני ענינים: (א) היותה מצוה פרטית, (ב) היותה כוללת את כל המצוות, שלכן, "העוסק במצוה (איזו שתהי') פטור מן המצוה"⁴² (מכל המצוות). וכן הוא בתורה — שכל ענין שבתורה, מלבד היותו ענין פרטי, הרי הוא כולל את כל הענינים שבתורה⁴³.

ויש להוסיף, שההתכללות שבתורה היא עוד יותר מאשר ההתכללות שבמצוות, כמובן מהמבואר בדרושי מ"ת שבלקו"ת פ' במדבר⁴³ החילוק שבין מצוות לתורה, שמצוות הם בדוגמת אברים, ותורה היא בדוגמת דם: אברים — אף שכולם יחד מהווים קומה שלימה של האדם, הרי כל אבר הוא מחולק לעצמו, והתכללות האברים היא מצד פנימיותם — החיות שבהם, והחיות פועל את הקשר והשייכות של כל האברים, ובאופן כזה היא ההתכללות שבמצוות; משא"כ תורה היא בדוגמת הדם שאין בו התחלקות, שהרי מהות הדם שבעקב שברגל היא מהות הדם שכלב ובאברים הפנימיים, וכן הוא בתורה, שכל עניני התורה הם מהות אחת,

(* ואף שהיוונים רצו לבטל דתם, ולכאורה ה"ז כ"שעת השמד", שאז "יהרג ואל יעבור אפילו על אחת משאר מצוות" (רמב"ם הל' יסוה"ת פ"ה ה"ג) — הרי מלשון הרמב"ם (ריש הל' חנוכה) משמע דהכוונה היתה ללחוץ כו' ולכן בטלו וכו', אבל לא כוונת העברה על האמונה [ועיין בהל' יסוה"ת שם: "ויגזור גזירה .. לבטל דתם". אבל בהל' חנוכה שם: "גזור גזירות .. ובטלו דתם" — ב' ענינים נפרדים].

(41) ראה גם לעיל ע' 159. וש"נ.

(42) סוכה כה, סע"א. וש"נ.

(43) יג, א.

(39) כדמוכח מזה שהקב"ה סייע להם

במלחמתם.

(40) כס"מ לרמב"ם שם ה"ד.

וכדאיתא בתוספתא⁴⁴ ש"כל התורה ענין אחד" (אע"פ שהלימוד בפועל הוא באופן ש"כי קאי רבי בהאי מסכתא לא תשיילי" במסכתא אחריתי⁴⁵).

וכשם שישנו ענין ההתכללות בתורה ומצוות, כך ישנו ענין ההתכללות בנשמות ישראל, שכל נשמה היא: (א) נשמה פרטית, (ב) "עולם מלא"⁴⁶, והיינו, שבכל נשמה פרטית כלולים כל ששים ריבוא נשמות (שהן שרשים וכל שרש מתחלק לששים ריבוא ניצוצות כו') שהם כללות החיות של כללות העולם⁴⁷.

ובהתאם לכך מצינו במ"ת ב' קצוות: מחד גיסא — אילו היו ישראל ששים ריבוא חסר א' לא היתה התורה ניתנת לישראל ח"ו⁴⁸, והיינו, שהתורה ניתנה לכלל ישראל (ששים ריבוא) דוקא; ולאידך גיסא — ניתנה התורה לכל אחד מישראל ביחוד, כמ"ש⁴⁹ "אנכי ה' אלקיך", לשון יחיד⁵⁰ (כמבואר בראשוני המפרשים⁵¹), והיינו, שהקב"ה נתן לכל אחד מישראל (לא רק אות אחת מששים ריבוא אותיות שבתורה, אלא) את כל התורה כולה. והיינו לפי שכל אחד מישראל הוא "עולם מלא", כיון שכל נשמה כוללת כל ששים ריבוא נש"י.

וכיון שכל בנ"י כלולים זה מזה, הרי מובן, שאע"פ שיש כמה סוגים בבנ"י, כפי שנחלקים בכללות לעשר סוגים: "ראשיכם שבטיכם וגו' מחוטב עציך עד שואב מימין"⁵², מ"מ, בכל אחד מישראל, גם מי ששייך לסוג ד"חוטב עציך ושואב מימין", כלול גם מבחי' "ראשיכם שבטיכם". וכן הוא בנוגע לחלוקה לג' הסוגים: כהנים לויים וישראלים — שבכל אחד מישראל יש גם מבחי' לויים וכהנים.

ועפ"ז מובן גם בנוגע לחנוכה: אע"פ שנס חנוכה הי' "על ידי כהניך הקדושים", וככהנים גופא הי' קשור עם ה"פך אחד של שמן שהי' מונח בחותמו של כה"ג", שבין הכהנים גופא הי' המקודש ביותר — הרי זה שייך לכל אחד ואחת מישראל, מצד בחי' כהן ובחי' כה"ג שבנפשו, וכמ"ש⁵³ "ואתם תהיו לי ממלכת כהנים".

ח. והענין בזה בעבודת האדם:

-
49) יתרו כ, ב.	44) סנהדרין ספ"ז. וראה גם תו"מ חל"ז
50) ראה יל"ש עה"פ (רמז רפו).	ע' 73. וש"נ.
51) ראה רמב"ן עה"פ. ועוד.	45) שבת ג, ריש ע"ב.
52) ר"פ נצבים.	46) סנהדרין לו, סע"א (במשנה). וש"נ.
53) יתרו יט, ו. וראה בעה"ט עה"פ.	47) תניא פל"ז (מח, א).
	48) מכילתא יתרו יט, יא. דב"ר פ"ז, ח.

ענינו של כהן הוא — היותו מובדל מעניני העולם.

ואף שענין ההבדלה מן העולם אינו רק אצל כהנים, אלא גם בכללות שבט לוי, כמ"ש הרמב"ם בסוף הל' שמיטה ויובל, ששבט לוי "הובדל לעבוד את ה' לשרתו .. לפיכך הובדלו מדרכי העולם כו" (ומוסיף, "ולא שבט לוי בלבד אלא כל איש ואיש .. אשר נדבה רוחו אותו .. להבדל לעמוד לפני ה' לשרתו כו") — הרי ההבדלה מעניני העולם אצל כהנים היא יותר מאשר אצל לויים, שהרי "הכהנים הובדלו מכלל הלויים .. שנאמר⁵⁴ ויבדל אהרן להקדישו קדש קדשים"⁵⁵.

ובמה מתבטא ענין הקדושה וההבדלה היתירה שבכהנים — בהזיירות מטומאה (שצריכה להיות גם בזמן הזה)⁵⁶, שיכולה לבוא (לא רק ע"י אכילה, אלא) גם ע"י נגיעה בלבד.

וזהו מה שתובעים מכל אחד מישראל מצד בחי' כהן שבנפשו — שהבדלתו מעניני העולם תהי' באופן שיזהר אפילו מנגיעה בלבד, והיינו, שלא זו בלבד שלא יהי' מונח בעניני העולם ראשו ורובו, באופן פנימי, כמו אכילה שנעשית דם ובשר כבשרו, אלא אפילו לא באופן של נגיעה בלבד.

והנהגה זו שמצד בחי' הכהן, פועלת, שאפילו כאשר נמצאים בזמן הגלות, בחושך כפול ומכופל, ובמצב ש"טמאו כל השמנים שבהיכל" — מוצא יהודי פך שמן טהור בנפשו, שעל ידו יכול להאיר בעצמו, וגם על פתח ביתו מבחוץ.

ט. ובפרטיות יותר:

לכאורה יכולים לחשוב: מה נוגע כל כך ענין הנגיעה — הרי זה ענין חיצוני בלבד, ומה בכך אם יביט כו' או יגע כו'?

בלאו-הכי — טוען הוא — נמצאים בזמן הגלות, ובחוץ לארץ, שגושה טמא ואוירה טמא⁵⁷, וא"כ, מה מקום להזהר מנגיעה בעלמא?? — די בכך שלא יהי' מונח בעולם ראשו ורובו!

והמענה על זה — שהתורה ירדה לסוף דעתו של אדם⁵⁸, שאם לא יזהר אפילו מראי', הנה בתחילה יביט, ואח"כ יגע, ועד שיבוא לידי אכילה ושתי' כפשוטו.

57) ראה שבת טו, ב. גיטין ח, ב. וש"נ.

58) ברשימת ההנחה: כמבואר בסהמ"צ

הטעם על אזהרת טומאה בכהנים.

54) דברי הימים"א כג, יג.

55) רמב"ם הל' כלי המקדש רפ"ד.

56) ראה רמב"ם הל' אבל פ"ב ה"ב ואילך.

טושו"ע י"ד שס"ט.

ומה שטוען שבלאה"כ נמצא בזמן הגלות ובחוץ לארץ כו' — הרי אדרבה: זהו טעם לזהירות יתירה.

וכמו בחנוכה, שדוקא בזמן גזירת היונים, כש"טמאו את כל השמנים שבהיכל", מצאו פך אחד של שמן שהי' מונח בחותמו של כה"ג. — בדרך כלל לא היו זקוקים ל"חותמו של כה"ג" עבור הדלקת המנורה בביהמ"ק; ודוקא כש"טמאו את כל השמנים שבהיכל", שאז היו זקוקים לחותמו של כה"ג, הרי זה עורר והמשיך את בחי' חותמו של כה"ג.

וכן הוא גם בענין ד"יפוצו מעינותיך חוצה" — שדוקא ב"חוצה" יש צורך בהפצת המעיינות, וזה מעורר ש"יפוצו מעינותיך חוצה".

וכן הוא גם בנוגע לכללות הגילוי דלעתיד לבוא, שיבוא ע"י הקדמת הגלות דוקא, וכמשנת"ל⁵⁹ במאמר הספרי על הפסוק⁶⁰ "ראה ריח בני כריח שדה אשר ברכו ה'", שהמעמד ומצב ד"ציון שדה תחרש"⁶¹ מביא את ביהמ"ק "בנוי ומשוכלל לעתיד לבוא".

ולכן, דוקא בזמן הגלות וב"חוצה" צריכים לעסוק בהפצת המעיינות, ועי"ז זוכים לענין ד"יתן ויחזור ויתן", "מטל השמים ומשמני הארץ ורוב דגן ותירוש"⁶².

* * *

י. דובר לעיל שבחנוכה ישנם ב' קצוות:

מצד המטה — הי' מצב תחתון ביותר, עד ש"טמאו כל השמנים שבהיכל". וגם העבודה הוצרכה להיות בסדר של העלאה מלמטה למעלה, לאט לאט: לכל לראש — "פינו את היכלך וטיהרו את מקדשך", ביעור הרע, ולאחרי כן — "והדליקו נרות בחצרות (שכבר נעשו במעמד ומצב של חצרות) קדשך";

ואילו מצד למעלה — הי' גילוי שלמעלה מהשתלשלות, נס שלמעלה מהטבע, וגילוי בחי' פך שמן חתום בחותמו של כה"ג.

וב' קצוות אלו קשורים זב"ז: דוקא מצד המצב היותר תחתון, הי' צורך, וזה מה שעורר את הבחי' דפך שמן חתום בחותמו של כה"ג.

וזהו גם טעם החילוק באופן הדלקת הנרות בין הימים ההם (כשאירע הנס) לזמן הזה:

(61) מיכה ג, יב.
(62) שם, כח ובפרש"י.

(59) שיחת ש"פ תולדות בתחלתה (לעיל)
'(229). וש"נ.
(60) תולדות כז, כז.

החיוב דהדלקת נר חנוכה בזמן הזה הוא — לא רק ככהנים או ליום, אלא גם ישראלים, וגם נשים, ואפילו עבדים שאינם משוחררים, שבנוגע לפורים יש דעות שאינם חייבים⁶³, כיון שהגזירה היתה על בני"י דוקא, הנה בחנוכה, שהגזירה היתה על המילה, שגם הם חייבים בה, הרי מסתבר לומר שגם הם חייבים בנר חנוכה⁶⁴.

ואילו בשעת הנס — הוצרכה להיות הדלקת המנורה ע"י כהנים דוקא, ובשמן טהור דוקא, שכן, אע"פ שהדלקה כשרה בזר⁶⁵, וטומאה דחוי' או הותרה בציבור⁶⁶, הרי זה רק לאחרי שישנה המנורה כו', אבל לאחרי ש"באו בה פריצים וחללוה"⁶⁷, והוצרכו לחנך את המנורה (שעשאוה משפודין⁶⁸) מחדש — אזי הוצרכה להיות ההדלקה ע"י כהנים דוקא, ובשמן טהור דוקא (וזהו א' התירוצים⁶⁹ על הצורך בנס פך השמן, אף שטומאה דחוי' או הותרה בציבור).

והביאור בזה — שבשעת ההעלם וההסתור, כשטמאו כל השמנים שבהיכל, יש צורך בגילוי אור נעלה ביותר — כהנים ושמן טהור; אבל לאחרי שכבר נמשך אור זה — הרי זה שייך לכל ישראל, גם לנשים ועבדים, עד סוף כל הדורות, שבהדלקה שלהם נמשך ומאיר בחי' פך שמן חתום בחותמו של כה"ג.

יא. המשך השיחה, שעפ"ז יש לבאר בנוסח "הנרות הללו", שבתחילה אומרים "על התשועות ועל הנסים ועל הנפלאות", ואח"כ מסיימים "על נסין ועל נפלאותיך ועל ישועותיך" — כי, בסדר המאורעות היו תחילה "תשועות" — נצחון החשמונאים במודיעין, ואח"כ "נסים" — "מסרת גבורים ביד חלשים ורבים ביד מעטים", נס גלוי, ואח"כ "נפלאות" — מציאת פך השמן, שאף שאין זה נס גלוי, הרי זה דבר פלא; אבל "להודות ולהלל" — מתחילים מ"נסין", ואח"כ מודים גם "על נפלאותיך", ואח"כ באים לידי הכרה שצריך להודות גם "על ישועותיך".

ובעומק יותר, גם סדר ההודאה הוא מלמטה למעלה: "על נסין" (נס גלוי), מבחי' הגילויים; "על נפלאותיך" (נס המלוכש בטבע, אבל באופן שמעורר פלא), מבחי' האור שלמעלה מגילוי אבל בגדר הגילוי

63) ראה תו"מ חכ"ה ס"ע 152 ואילך.
 64) ראה גם פמ"ג (א"א) או"ח סו"ס תרעה.
 65) ראה גם פמ"ג (א"א) או"ח סו"ס תרעה.
 66) פסחים פ, סע"א. וש"נ.
 67) יחזקאל ז, כב. וראה ע"ז נב, ב.
 68) ר"ה כד, ריש ע"ב. וש"נ.
 69) גליוני הש"ס (להר"י ענגל) לשבת כא, ב.
 70) רמב"ם הל' ביאת המקדש פ"ט ה"ז.

עכ"פ; "ועל ישועותיך" (באופן של התלבשות בטבע ממש), מבחי' העצמות שאינו בגדר גילוי כלל — הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א, ונדפס בלקו"ש חט"ו ע' 366 ואילך.

יב. ויש להוסיף, שזהו גם החידוש דלעתיד לבוא, שאז יהי' הענין ד"נקבה תסובב גבר"⁷⁰ והענין ד"רני ושמחי בת ציון"⁷¹:
מבואר בדרושי חנוכה⁷² שישנם ג' מדריגות: "בתי", "אחותי"
ו"אמי"⁷³.

וג' מדריגות אלו הם בדוגמת ג' השמות אלקים ואד', שד"י והוי', שהם שורש ג' הנהגות הנ"ל: משם אלקים ואד' — נמשכת הנהגת הטבע; משם שד"י — נמשכת הנהגת דנסיים המלוכשים בטבע [וכמו בענין המזווה (ששייך לחנוכה⁷⁴), שעלי' כותבים שם שד"י, ר"ת שומר דלתות ישראל⁷⁵, וכדברי רבי⁷⁶, שבדרך כלל כשנותנים מתנה צריכים לשמרה, ואילו מזווה היא מתנה שפועלת השמירה — הרי זה ענין שלמעלה מהטבע, אלא שמלוכש בטבע, בחי' פלא], ומשם הוי' — נמשכת הנהגה נסית שלמעלה מהטבע.

ולעתיד לבוא נאמר "רני ושמחי בת ציון", בת דייקא — שדוקא בחי' בת שהיא המדריגה היותר תחתונה (בדוגמת בחי' שם אלקים ואד') תהי' למעלה מבחי' אחותי ואמי.

וזהו¹⁹ גם כללות מעלת הנסים שבזמן הגלות, שהם באופן ש"אפי' בעל הנס אינו מכיר בנוסו"⁷⁷, ועליהם נאמר "עושה נפלאות לבדו"⁷⁸, שרק "הוא לבדו יודע שהוא נס"⁷⁹, וכמבואר בחסידות⁸⁰ שבחי' "לבדו" היא הבחי' שעלי' נאמר⁸¹ "עד שלא נברא העולם הי' הוא ושמו בלבד", שעכשיו היא בהעלם, ותתגלה לעתיד לבוא, כמ"ש⁸² "ונשגב הוי' לבדו ביום ההוא".

* * *

70	ירמי' לא, כא.	וש"נ.
71	זכרי' ב, יד.	76
72	תו"א מקץ לו, א ואילך.	77
73	שמו"ר ס"פ פקודי. שהש"ר ספ"ג.	78
74	ראה לקו"ש ח"ה ע' 223 ואילך. ע'	79
443	הערה 16. וש"נ. וראה גם רד"ה וסד"ה	80
נר	חנוכה שנאמר בהתועדות (לעיל ע' 314	לעושה נפלאות תשל"ד פ"ב.
ואילך).		81
75	ראה לקו"ש ח"ט ע' 123 הערה 22.	82

יג. מאמר ד"ה נר חנוכה כו' היכא מנח לי'.

* * *

יד. ידוע פירוש הרמב"ן⁸³ במאמר רז"ל שהקב"ה אמר לאהרן "שלך גדולה משלהם כו"⁸⁴, כיון ש"הקרבנות, כל זמן שביהמ"ק קיים הן נוהגין, אבל הנרות, לעולם אל מול פני המנורה"⁸⁵ — ש"רמזו .. לנרות של חנוכה חשמונאי שהיא נוהגת אף לאחר חורבן כו".

ולכאורה אינו מובן: מהי השייכות של נרות חנוכה לאהרן דוקא? בשלמא נרות המקדש, הנה אע"פ שהדלקה כשרה בזר⁸⁶, הרי יש בזה כמה ענינים שצריכים להעשות ע"י כהנים דוקא; אבל נרות חנוכה, לכאורה אינם שייכים לאהרן יותר מאשר לנשיאי השבטים, שהרי החיוב דנרות חנוכה הוא על כל אחד מישראל, אפילו חוטב עציך ושואב מימך?

והביאור בזה⁸⁶:

הכח של כל אחד מישראל להדליק נרות חנוכה גם בזמן הגלות ולהאיר גם את החוץ, ועד לפעול הענין ד"כליא רגלא דתרמודאי"¹⁰ (תרמוד אותיות מורדת⁸⁷) — הרי זה בכחו של אהרן כה"ג, שע"י "בהעלותך את הנרות", נותן כח לכל אחד מישראל להאיר גם את חושך הגלות.

ויתירה מזה — שאין זו נתינת כח בלבד, אלא בכל אחד מישראל יש בחי' אהרן כה"ג (ע"ד משנת"ל בענין "על ידי כהניך הקדושים"), ובחי' אהרן שבכאו"א הוא זה שמדליק נרות חנוכה ומאיר על ידם.

וזהו ש"הנרות לעולם אל מול פני המנורה" — כי, בנרות חנוכה שבזמן הגלות ישנו ענין נרות המקדש שהדליק אהרן.

טו. וכן הוא בנוגע לי"ט כסלו, ששייך לחנוכה:

הפירוש ד"יפוצו מעינותיך חוצה" הוא — לא רק שצריכים לקחת מן המעיינות לחוצה (אבל מה שמגיע לחוצה הרי זה רק בחי' מי מקוה וכיו"ב), אלא שהמעיינות עצמם באים בחוצה, שזהו בדוגמת הנ"ל, שבנרות חנוכה שבזמן הגלות ישנו הענין דנרות המקדש.

ויתירה מזה:

83 ר"פ בהעלותך. תש"כ ס"ד (תו"מ חכ"ז ע' 260).
84 פרש"י שם.
85 במדב"ר פט"ו, ו.
86 ראה גם שיחת ש"פ מקץ, זאת חנוכה ע' 335. וש"נ.
תש"כ ס"ד (תו"מ חכ"ז ע' 260).
87 קה"י בערכו. וראה גם שיחת ש"פ מקץ, זאת חנוכה דאשתקד ס"ו (תו"מ חל"ה ע' 335). וש"נ.

הפירוש ד"פוצו מעינותיך חוצה" הוא — שדוקא ה"חוצה" מעורר את המשכת המעינות, כי, כאשר החושך הוא גדול ביותר, הנה כדי להאיר אותו, יש צורך באור גדול.

וכן הוא בענין נרות חנוכה — שדוקא החושך של זמן הגלות מעורר את בחי' אהרן כה"ג שבכל אחד מישראל; בשביל נרות המקדש — לא הי' הכרח להגיע לאהרן כה"ג דוקא, ורק בשביל נרות חנוכה שבזמן הגלות זקוקים לבחי' אהרן כה"ג.

ועפ"ז יש לבאר מה שהקב"ה ניחם את אהרן בכך ש"הקרבות כל זמן שביהמ"ק קיים הן נוהגין", ואילו בזמן הגלות יתבטלו — דלכאורה אינו מובן: מהי ה"נחמה" בכך שבזמן הגלות יתבטלו הקרבות?! וכי אהרן, שהי' "אוהב שלום כו' אוהב את הבריות"⁸⁸ (וכדיוק רבינו הזקן בתניא⁸⁹: אפילו "בריות בעלמא"), לא הי' חפץ בטובתם של הנשיאים ("ער האָט זיי ניט פאַרגינט") שגם הקרבות שלהם יהיו קיימים לעולם?! — אך הענין הוא, שדוקא מצד חשכת הגלות (ביטול הקרבות כו') מתגלה בחי' אהרן כה"ג, וכנ"ל (ס"ט) שדוקא הענין ד"ציון שדה תחרש" מעורר וממשיך את ביהמ"ק "בנוי ומשולל לעתיד לבוא".

* * *

טז. דובר ב"הדרן"⁹⁰ אודות החילוק שבין תורה לק"ש, שהחיוב דק"ש הוא פעמיים ביום, ערבית ושחרית, ואילו החיוב דלימוד התורה ("שונה הלכות") הוא פעם א' ביום — דלכאורה איפכא מסתברא: ק"ש — ענינה קבלת עול מלכות שמים, שזהו ענין שאינו תלוי בזמן, שהרי ח"ו לומר שיש רגע שאין באדם קבעומ"ש. וגם מלמעלה אין בזה שינויים, שהרי "אני הוי' לא שניתי"⁹¹; ואילו תלמוד תורה — ענינה הבנה והשגה, ובמילא תלוי הדבר במצב האדם הלומד, שיש בו חילוקים בין יום ללילה. וגם בתורה עצמה מצינו החילוק דיום ולילה, כמו החילוק בין תושב"כ לתושבע"פ⁹², והחילוק בין תלמוד ירושלמי לתלמוד בבלי, כמארז"ל⁹³ "במחשכים הושיבני" זה תלמודה של בבל" (לילה), ומזה מובן שתלמוד ירושלמי ענינו אור ויום, וכן הוא בכל ענין של שקו"ט

88) אבות פ"א מי"ב. 91) מלאכי ג, ו.
89) פל"ב. 92) ראה יל"ש תשא רמז תו. מדרש
90) שיחת י"ט כסלו סכ"ט (לעיל ע' 280) תהלים עה"פ יט, ג.
93) וס"ט, ושיחת ש"פ וישב ס"ז ואילך (לעיל) 94) סנהדרין כד, א.
ע' 308 ואילך). 94) איכה ג, ו.

בתורה, שהקושיא, ענינה חושך ולילה, והתירורץ, ענינו אור ויום. וא"כ, מהו הטעם שבענין "שונה הלכות" (תורה) אין התחלקות דיום ולילה, ומספיק רק פעם א' ביום; ואילו בק"ש יש התחלקות, שחיובה ב"פ ביום, ערבית ושחרית.

ויש להבהיר, שהשאלה אינה שהחיוב דק"ש יהי' פעם א' ביום — שהרי לכל מצוה יש גדרים משלה, ולא שייך לשאול למה נקבעה המצוה באופן כזה דוקא, אלא השאלה היא — שלכאורה יש ללמוד בנוגע לתורה בקל-יחומר מק"ש: ומה ק"ש שענינה קבלת עול כו', שזהו"ע שלמעלה משינוי, יש בה חילוקים דערבית ושחרית — שינון הלכות התורה, שהו"ע של הבנה והשגה שיש בו שינויים כו', על אחת כמה וכמה*.

ונתבאר בזה, שהענין דק"ש הוא אחדות מצד העולמות — כד אמליכתי"י⁹⁵, שהאדם ממליך כו', ולכן נוגע בזה שינויי הזמן דערבית ושחרית⁹⁶. אלא שכאשר קורא ק"ש בערבית, מתפשטת נקודת הזמן ד"אמליכתי"י" בכל שטח הזמן דערבית, וכשקורא ק"ש בשחרית, מתפשטת הנקודה בכל משך הזמן דשחרית (עד ג', ד' שעות⁹⁷, או עד חצות — לשיטת הרשב"א⁹⁸), ופועלת גם על השעות שלאחרי חיוב זמן ק"ש, ועוד יותר — שמתפשטת בהם, אלא (שזהו באופן) שפוטרת אותם לגמרי מעבודת "דאמליכתי"י".**

משא"כ תורה היא למעלה מהזמן ולמעלה מהעולמות, אלא שמהלכת ("הליכות") מלמעלה למטה בעולם, אבל מה שנמשך בעולם הו"ע שלמעלה מהעולם (שלכן "אין דברי תורה מקבלין טומאה"⁹⁹), וכיון

(* ובפרט שבקרא ("הליכות עולם לו") אין לימוד לתכיפות הלימוד (שהרי הלימוד הוא רק לכללות הענין ד"שונה הלכות", ולא לזמני הלימוד), ורק מסברא קאמר לה.

(** קבלת עול מלכות שמים — פשוט שצ"ל בכל רגע (דאם לאו — הרי הוא פורק עול מלכות שמים). וכיון שממצות ק"ש ידעינן שזה נעשה ע"י דאמליכתי"י ע"י אמירת ק"ש — איך הוא לאחרי גמר אמירתו? ועכצ"ל כנ"ל.

דרעוין (זח"ב פח, סע"ב. וראה המשך תרס"ו ע' תקמב).

97 ראה שו"ע אדה"ז או"ח סנ"ח ס"ג וס"י. וש"י.

98 ברכות יו"ד, ב.

99 ברכות כב, א.

95 ברכות יג, ב.

96 בשיחה זו נזכר גם שדוקא ע"י הענין דערב ובוקר נעשה "יום אחד" (בראשית א, ה), עד ליום הכיפורים (ראה ב"ר פ"ב, ג), שהוא בחי' שלימות התענוג, ודוגמתו ביום הש"ק הוא הזמן דסעודה שלישיית, רעוא

שגם כפי שבאה בעולם ה"ה למעלה מהזמן, לכן אין בה ההתחלקות דערבית ושחרית*, אלא נקודת הזמן שלומד תורה מתפשטת בכל היום. ואף שכאשר יש לו פנאי ללמוד יותר, מחוייב ללמוד כפי הפנאי שלו [נומי שאפשר לו לעסוק בתורה ואינו עוסק, עליו דרשו רז"ל¹⁰⁰ "הכרת תכרת¹⁰¹, הכרת בעוה"ז תכרת לעוה"ב" — להיפך מ"שונה הלכות" ש"מובטח לו שהוא בן עוה"ב", וגם בעוה"ז, כפירוש הפשוט ד"הליכות עולם לו" דקאי על עוה"ז, שהרי "אין מקרא יוצא מידי פשוטו"¹⁰²], מ"מ, בלימוד זה מתפשטת נקודת הלימוד פעם א' ביום, בחי' התורה שלמעלה מהזמן.

וגם ענין זה הוא דוגמא לנרות חנוכה: כשם שבלמוד התורה כפי הפנאי שלו (התחלקות הזמן) מתפשטת נקודת הלימוד פעם א' ביום שלמעלה מהזמן — כך גם בנרות חנוכה שמדליק כל אחד מישראל בזמן הגלות נמשך הענין ד"בהעלותך את הנרות"⁸³ שע"י אהרן כה"ג, כנ"ל.

וזהו גם המענה על הטענה: איך יכול יהודי לפעול על עצמו שגם בזמן הגלות יאיר את החוץ, ויפעל "כליא רגלא דתרמודאי", בה בשעה שבשבייל זה יש צורך בבחי' "כהניך הקדושים", והזהירות מהיפך הטהרה אפילו בנגיעה בלבד ("כנ"ל ס"ח) — כי, הוא צריך רק לעשות את שלו, להדליק נרות חנוכה כו', ואז יומשך בזה הענין ד"בהעלותך את הנרות" של אהרן כה"ג. וע"ד שנת"ל במאמר¹⁰³ בנוגע למעשה המצוות, המעשה הוא העיקר¹⁰⁴, שעם היותו ענין של קטנות, נמצא בזה כל הגדלות כו'¹⁰⁵.

וע"פ הידוע שענין הכהונה קשור עם המשכה באופן של מהירות, "עד מהרה ירוץ דברו"¹⁰⁵ — הנה ע"י הדלקת נר חנוכה שממשיכה הענין ד"בהעלותך את הנרות" של אהרן כה"ג, שמשם נמשכים כל הענינים באופן של מהירות, אזי גם הגאולה העתידה — שהיא התכלית של הגלות ("מקדש העתיד בנוי ומשוכלל" שהוא התכלית ד"ציון שדה תחרש") — תבוא במהירות, במהרה דיין.

* * *

(* וענין זה הוא דוקא ב"הלכות", שבהם הוא בחי' ה"לא שנית" שבתורה — בשוה כל שעות היום, ובכל ישראל, ממש רבינו ע"ה ועד שואב מימין; משא"כ פלפולא דאורייתא, הבנה והשגה — יש בזה החילוקים דיום ולילה כו'.

(104) אבות פ"א מ"ז.

(105) תהלים קמו, טו. וראה לקו"ט ס"פ

קרח. ובכ"מ.

(100) סנהדרין צט, א.

(101) שלח טו, לא.

(102) שבת סג, א. וש"נ.

(103) פ"רוז (לעיל ע' 319 ואילך).

יז. כ"ק אדמו"ר שליט"א הורה שהת' השלוחים שנוסעים לאה"ק¹⁰⁶ יאמרו "לחיים" וינגנו ניגון שמחה.

ואח"כ אמר, שיסעו תחילה לשיבת תומכי תמימים בכפר חב"ד, ואח"כ לשיבת תורת אמת בירושלים, ויפעלו שם כל הענינים, באופן ד"ופרצת ימה וקדמה וצפונה ונגבה"¹⁰⁷.

* * *

יח. בנוגע לחודש טבת — שמתברך ביום הש"ק זה — איתא בגמרא¹⁰⁸ שהוא "ירח שהגוף נהנה מן הגוף".

ויה"ר שיהי' הענין ד"גוף נהנה מן הגוף" בנוגע ליש הנברא ויש האמיתית¹⁰⁹, והיינו, שיהי' היחוד של בני"ע עם הקב"ה, ללא העלמות והסתרים כו'.

וגם ענין זה קשור עם נרות חנוכה שנמשכים מנרות המקדש — שהרי בנרות המקדש נאמר¹¹⁰ "ויקחו אליך", אל משה¹¹¹, שושבינא דמלכא¹¹², ולאח"ז נאמר¹¹⁰ "להעלות נר תמיד", והעלאה זו היתה ע"י אהרן, שושבינא דמטרוניתא¹¹², והרי ע"י שושבינא דמלכא ושושבינא דמטרוניתא נעשה היחוד של כנסת ישראל עם הקב"ה, שזהו"ע "הגוף נהנה מן הגוף".

(111) נזכר גם שבמשה נאמר (שמות ב, ב) "כי טוב הוא", בט' רבתי (ראה תו"ח שמות מג, ד. וש"נ).

(112) ראה זהר ח"א רסו, ב. ח"ב מט, ב. ח"ג כ, א (ברע"מ). נג, ב. ערה, ב (ברע"מ).

(106) ראה גם שיחת נר החמישי דחנוכה (לקמן ע' 338).

(107) ויצא כח, יד.

(108) מגילה יג, סע"א.

(109) ראה תו"מ חל"ב ע' 332. וש"נ.

(110) ר"פ תצוה. אמור כד, ב.